

An Chéad Rialtas Eile

Ceist 1 Beidh tú ag féachaint ar ball ar thuirisc faoin bplé atá ar siúl faoin gcéad rialtas eile a bheidh againn in Éirinn. Sula bhféachann tú ar an mír, pléigh na ceisteanna seo leis an duine in aice leat.

1. An raibh tú sásta le torthaí an olltoghcháin? Cén fáth?
2. Cén cineál rialtais a bheidh againn, dar leat?
3. An gceapann tú go mbíonn calaois toghcháin i gceist i dtoghcháin na hÉireann?

Ceist 2 Féach féin agus an duine in aice leat ar na focail seo a bheidh le cloisteáil sa mhír. An dtuigeann tú iad?

1. comhfhreagraí polaitíochta _____
2. comhdhéanamh _____
3. eisiithe _____
4. leasuithe _____
5. ionadaí _____
6. grúpa idirbheartaíochta _____
7. bunphrionsabail _____
8. airí sinsearacha _____
9. dearcadh _____
10. go bunúsach _____

Anois, féachaigí ar an tuairisc le feiceáil an gcuideoidh sé sin libh. Mura bhfuil sibh cinnte faoi bhrí na bhfocal tar éis na chéad éisteachta, pléigí na focail leis an teagascóir.

Ceist 3 Féach ar an tuairisc arís. Pléigh an méid a thuig tú leis an duine in aice leat.

Ceist 4 Féach ar an tuairisc arís agus freagair na ceisteanna seo:

1. Cén moladh atá ag Micheál Martin?
2. Déan cur síos ar an mbunphrionsabal atá i gceist ag Micheál Martin agus Fianna Fáil.
3. Cad a tharlóidh sa chruinniú rialtais amárach?
4. Cad a tharlóidh ar an deichiú lá de mhí an Mhárta?

Ceist 5 ‘...an chéad deis...’

Líon na bearnaí sa bhosca thíos leis an bhfoirm cheart de gach ainmfhocal. Is iad na horduimhreacha atá i gceist.

an chéad	<i>doras</i>		<i>urlár</i>
an dara			
an tríú			
an ceathrú		<i>bóthar</i>	
an cúigiú			
an séú			
an seachtú			
an t-ochtú			
an naoú			
an deichiú			

Ceist 6   ‘...a chur...’

Cad é an difríocht idir ‘a chuir’ agus ‘a chur’? Cuir an dá shampla in abairtí lena mbrí a léiriú.

Treoracha agus Freagraí

Ceist 1

Is féidir gach beirt a chur ag déanamh an phlé seo agus ansin cuid de na ceisteanna a phlé leis an rang iomlán.

Ceist 2

1. comhfhreagraí polaitíochta	<i>political correspondent</i>
2. comhdhéanamh	<i>structure/composition</i>
3. eisiithe	<i>released/issued</i>
4. leasuithe	<i>revisions/reforms</i>
5. ionadaí	<i>representative</i>
6. grúpa idirbheartaíochta	<i>negotiating group</i>
7. bunphrionsabail	<i>basic principles</i>
8. airí sinsearacha	<i>senior ministers</i>
9. dearcadh	<i>outlook</i>
10. go bunúsach	<i>basically</i>

Ceist 3

Féach an script.

Ceist 4

Féach an script.

Ceist 5

an chéad	<i>doras</i>	<i>bhóthar</i>	<i>urlár</i>
an dara	<i>doras</i>	<i>bóthar</i>	<i>hurlár</i>
an tríú	<i>doras</i>	<i>bóthar</i>	<i>hurlár</i>
an ceathrú	<i>doras</i>	<i>bóthar</i>	<i>hurlár</i>
an cúigiú	<i>doras</i>	<i>bóthar</i>	<i>hurlár</i>
an séú	<i>doras</i>	<i>bóthar</i>	<i>hurlár</i>
an seachtú	<i>doras</i>	<i>bóthar</i>	<i>hurlár</i>
an t-ochtú	<i>doras</i>	<i>bóthar</i>	<i>hurlár</i>
an naoú	<i>doras</i>	<i>bóthar</i>	<i>hurlár</i>
an deichiú	<i>doras</i>	<i>bóthar</i>	<i>hurlár</i>

Ceist 6

a chuir – is é an aimsir chaite den bhriathar **cuir** é sin. Mar shampla: *Sin é an leabhar a chuir Seán ina mhála inné.*

a chur – is é an t-ainm briathartha den bhriathar **cuir** é. Mar shampla: *Caithfidh tú an leabhar a chur sa mhála nó déanfaidh tú dearmad air ar maidin.*

Eimear Ní Chonaola

Agus is í ár gcomhfhreagraí polaitíochta atá linn anois as Baile Átha Cliath. A Shorcha, tá go leor cur is cúitimh faoi chomhdhéanamh an chéad rialtais eile. Tá ráiteas eisithe ag Fianna Fáil tráthnóna; ba é an chéad chéim?

Sorcha Ní Riada

Bhuel, níl aon dabht faoi sin ach ní dócha gurb é an saghas céime a¹ mbeadh daoine ag súil leis ag an am céanna. Tá Micheál Martin ag moladh go n-aontófaí leasuithe maidir leis an tslí a bhfuil² an Dáil á reáchtáil acu, nó maidir leis an tslí a bhfuil sí³ ag feidhmiú agus go n-aontófaí na leasuithe seo sara⁴ dtugann siad aghaidh ar aon chainteanna maidir leis an gcéad rialtas eile. Tá sé ag moladh go gcuirfí grúpa oibre, saghas, ar bun, agus go mbeadh ionadaí ó gach aon ghrúpa sa Dáil mar bhail den saghas grúpa idirbheartaíochta seo agus go mbeadh coicís acu ansin le saghas bunphrionsabail a leagan amach mar gheall ar na leasuithe. Agus tá sé ag moladh leasuithe a mhol Fianna Fáil roimhe seo, ó thaobh saghas smacht a chur ar an gcumhacht a bheadh ag an rialtas, le smacht iomlán a bheith acu ar an tslí a⁵ bhfeidhmíonn an Dáil, go leanúnach. So, beidh le feiceáil cén saghas glactha a bheidh ag na páirtithe eile ar na moltaí seo.

Eimear Ní Chonaola

Anois, tá cruinniú rialtais le reáchtáil amárach. Céard a tharlóidh lena linn sin?

Sorcha Ní Riada

Bhuel, is dócha gur deis a bheidh anseo do na hairí sinsearacha torthaí an olltoghcháin⁶ a phlé. Dar ndóigh, beidh ceisteanna riaracháin le plé acu chomh maith, ach is é seo an chéad deis a bheidh ag na hairí sinsearacha agus ag an Taoiseach na torthaí a phlé agus fáil amach cad é an dearcadh atá ag an Lucht Oibre. Ach, go bunúsach, ní dóigh liom go dtarlóidh aon rud go dtí an deichiú lá de mhí an Mhárta agus ansin is dócha go rachaidh an Taoiseach go dtí an tUachtarán Micheál D. Ó hUigín le síneadh a fháil ar a chuid ama féin mar Thaoiseach agus go leanfar leis an idirbheartaíocht ansin go ceann cúpla seachtain eile.

Eimear Ní Chonaola

Tá go maith. Go raibh míle maith agat as sin, a Shorcha.

---

¹ go mbeadh a deirtear

² atá a deirtear

³ atá sé a deirtear

⁴ sula an leagan caighdeánach

⁵ go bhfeidhmíonn a deirtear

⁶ an t-olltoghcháin a deirtear